

CZERWIEC 2025

OBOWIĄZEK ALIMENTACYJNY RODZICÓW WOBEC DZIECKA

FUNDACJA TAURUS

CZEGO DOWIESZ SIĘ Z INFORMATORA:

- na czym polega obowiązek alimentacyjny rodzica wobec dziecka
- jak długo trwa obowiązek alimentacyjny
- jak ustala się alimenty na dziecko
- od czego zależy wysokość alimentów

Czym jest obowiązek alimentacyjny wobec dziecka?

Obowiązek alimentacyjny to prawny obowiązek dostarczania środków utrzymania (np. żywność, mieszkanie, odzież) oraz – w miarę potrzeby – środków wychowania (edukacja, rozwój, leczenie, zajęcia dodatkowe).

Zgodnie z art. 133 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (k.r.o.), rodzice są obowiązani do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie jego utrzymania i wychowania.

Jak długo trwa obowiązek alimentacyjny?

W polskim prawie nie ma granicy wieku, po której alimenty „automatycznie” wygasają (np. 18 czy 26 lat). Obowiązek alimentacyjny trwa tak długo, jak długo dziecko nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Z reguły obejmuje to czas:

- nauki w szkole średniej, zawodowej, technicznej,
- studiów,
- czas, gdy dziecko ma problemy zdrowotne utrudniające samodzielność, czy niepełnosprawność.

Kiedy obowiązek alimentacyjny wygasa?

Obowiązek alimentacyjny wygasa, gdy:

- dziecko osiągnie samodzielność finansową – ma stałą pracę lub inne źródło utrzymania (np. rentę, dochody z majątku),
- dziecko nie dokłada starań, by się usamodzielnic – np. wieloletnie nieukończenie szkoły, rezygnacja z nauki bez uzasadnienia.

W razie sporu o to, czy dziecko nadal wymaga alimentacji, rozstrzyga sąd – obowiązek alimentacyjny nie wygasa automatycznie.

*Ustalenie istnienia lub ustania obowiązku alimentacyjnego
Jak ustalić alimenty?*

Obowiązek alimentacyjny może być:

- ustalony ugodowo – poprzez pisemną ugodę między rodzicami,
- ustalony wyrokiem sądu – jeśli nie ma porozumienia lub rodzic uchyła się od obowiązku alimentacyjnego.

Sąd bada potrzeby dziecka oraz możliwości zarobkowe i majątkowe rodzica.

Jak ustaje obowiązek alimentacyjny?

Rodzic, który chce zakończenia obowiązku alimentacyjnego, musi:

- złożyć pozew o uchylenie alimentów do sądu rejonowego (wydział rodzinny),
- wykazać, że dziecko osiągnęło samodzielność lub nie wykazuje starań, by ją osiągnąć.

Dochodzenie alimentów – tryby postępowania

Kto występuje o alimenty?

- W imieniu małoletniego dziecka występuje rodzic lub opiekun prawny.
- Pełnoletnie dziecko występuje samodzielnie – może również udzielić pełnomocnictwa (np. matce).

Pozew składa się do sądu rejonowego (wydział rodzinny) właściwego dla miejsca zamieszkania dziecka lub pozwanego rodzica (do wyboru).

Alimenty w sprawie rozwodowej

Jeśli rodzice rozwodzą się, to alimenty można ustalić w toku sprawy rozwodowej – w pozwie rozwodowym lub odpowiedzi na pozew należy zawrzeć odpowiednie wnioski. Rozpoznaje je

sąd okręgowy (wydział cywilny).

W takim postępowaniu sąd może:

- ustalić wysokość alimentów na rzecz dzieci,
- orzec alimenty od jednego z małżonków na rzecz drugiego, jeśli są spełnione ku temu przesłanki (np. wina w rozpadzie pożycia).

Zabezpieczenie alimentów na czas postępowania

Ponieważ sprawy alimentacyjne i rozwodowe mogą trwać wiele miesięcy, warto złożyć wniosek o zabezpieczenie alimentów (art. 753 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

Co to znaczy?

Sąd może orzec, że na czas trwania sprawy pozwany rodzic ma płacić określoną kwotę co miesiąc, zanim jeszcze zapadnie wyrok. To tymczasowa ochrona dziecka.

Wniosek o zabezpieczenie:

- składa się razem z pozwem lub w toku sprawy,
- musi zawierać uzasadnienie potrzeb dziecka i możliwości rodzica (np. rachunki, zaświadczenia, PIT-y),
- sąd rozpoznaje go w pierwszej kolejności.

“

Sąd może orzec, w ramach tzw. zabezpieczenia, że na czas trwania sprawy pozwany rodzic ma płacić określoną kwotę co miesiąc, zanim jeszcze zapadnie wyrok. To tymczasowa ochrona dziecka.

Jak ustala się wysokość alimentów?

Zgodnie z art. 135 § 1 k.r.o., wysokość alimentów zależy od:

- usprawiedliwionych potrzeb dziecka (czyli realnych, uzasadnionych kosztów życia, edukacji, zdrowia),
- możliwości zarobkowych i majątkowych rodzica – nie tylko tego, ile faktycznie zarabia, ale ile mógłby zarabiać przy dołożeniu należytej staranności.

Co trzeba wykazać?

Osoba dochodząca alimentów powinna przedstawić:

- zestawienie miesięcznych kosztów utrzymania dziecka (np. jedzenie, ubranie, szkoła, transport, opieka medyczna),
- dokumenty potwierdzające te koszty (rachunki, faktury, zaświadczenia),
- informacje o sytuacji zarobkowej pozwanego rodzica (np. PIT, dane o zatrudnieniu, stylu życia).

Wysokość alimentów jest zindywidualizowana – nie ma jednej stawki ani tabeli. Przykładowo:

- Na dziecko w wieku przedszkolnym w dużym mieście może przypadać kwota rzędu 800–1200 zł miesięcznie.
- Na dziecko starsze, uczące się, kwoty mogą być wyższe.

Reprezentacja dziecka w sprawie o alimenty

- Małoletnie dziecko (poniżej 18 lat) nie może samodzielnie występować w sądzie – reprezentuje je rodzic/opiekun prawny.
- Pełnoletnie dziecko samo podejmuje decyzje procesowe – może jednak skorzystać z pomocy adwokata, radcy prawnego lub pełnomocnika (np. rodzica).

Praktyczne wskazówki:

- Nie odkładaj sprawy o alimenty – im wcześniej złożysz wniosek, tym szybciej otrzymasz zabezpieczenie.
- Alimenty są należnością wymagalną każdego miesiąca – można dochodzić ich egzekucyjnie przez komornika.
- Alimenty można dochodzić z 3-letnim okresem wstecznym, ale trzeba wykazać jakie były w tym czasie koszty utrzymania.
- Jeśli sytuacja się zmienia (np. wzrastają potrzeby dziecka lub pogarsza się sytuacja rodzica), można wnioskować o zmianę wysokości alimentów (art. 138 k.r.o.).

Podsumowując:

Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka jest jednym z podstawowych obowiązków wynikających z rodzicielstwa. Trwa tak długo, jak dziecko nie jest w stanie się samodzielnie utrzymać, i może być dochodzony zarówno w postępowaniu rozwodowym, jak i niezależnie – przed sądem rodzinnym. Wysokość alimentów zależy od realnych potrzeb dziecka oraz sytuacji finansowej rodziców.

Jakie dowody zgłasza się przy dochodzeniu alimentów na dziecko?

W sprawie o alimenty na dziecko należy zgłosić dowody, które potwierdzą potrzeby dziecka oraz możliwości zarobkowe i majątkowe obu rodziców.

Dowody wykazujące potrzeby dziecka - służą wykazaniu, ile wynoszą miesięczne koszty utrzymania dziecka. Są to:

- Faktury i paragony – za jedzenie, ubrania, leki, kosmetyki, zabawki, opiekę zdrowotną (np. wizyty prywatne), zajęcia dodatkowe (np. języki, sport).
- Rachunki za przedszkole/szkolę – czesne, wyżywienie, wycieczki, składki, podręczniki.
- Potwierdzenia przelewów – np. za korepetycje, leczenie, ubezpieczenie.
- Zaświadczenia – np. ze szkoły o zajęciach, potrzebach edukacyjnych lub zdrowotnych (np. opinia poradni psychologicznej).
- Zestawienie kosztów utrzymania dziecka – tabelaryczne wyliczenie miesięcznych wydatków (czasem wystarczy jako podsumowanie do innych dowodów).

Dowody na sytuację majątkową i dochody rodzica zobowiązanego do alimentacji - mają pokazać, jakie są możliwości finansowe drugiego rodzica:

- Zaświadczenie o dochodach – z zakładu pracy (np. PIT-11, PIT-37, zaświadczenie o wynagrodzeniu).
- Wyciągi z konta bankowego – potwierdzające wpływy (np. pensja, inne dochody).
- Dokumenty z urzędu skarbowego – roczne zeznanie podatkowe.
- Dokumenty dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej – KPiR, zestawienia przychodów i kosztów, ZUS.
- Oświadczenie majątkowe – np. posiadane nieruchomości, samochody, oszczędności.

- Dowody na dodatkowe źródła dochodu – np. wynajem mieszkania, praca „na czarno” (tu mogą pomóc np. zeznania świadków).

Dowody osobowe - czyli świadkowie, którzy mogą potwierdzić sytuację rodziny:

- Osoby znające sytuację finansową jednego z rodziców (np. członek rodziny, sąsiad, pracownik).
- Osoby mogące potwierdzić potrzeby dziecka (np. wychowawca, nauczyciel, terapeuta).

Inne dowody:

- Orzeczenia o niepełnosprawności lub chorobie dziecka (jeśli ma to wpływ na wysokość alimentów).
- Porozumienia między rodzicami – jeśli wcześniej były jakieś ustalenia.
- Wyroki wcześniejszych spraw alimentacyjnych, jeśli są.

Nieodpłatna pomoc prawna, porady obywatelskie, bezpłatna mediacja

Masz pytania prawne lub potrzebujesz wsparcia obywatelskiego?
Skorzystaj z bezpłatnej pomocy!

Jak się zgłosić? ☎ Zadzwoń: 616 463 344 (poniedziałek–piątek, 7:30–20:00)
✉ Napisz: npp@um.poznan.pl

Zadanie jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.